

Notat: Røgfri offentlige udearealer i København

Udarbejdet af Miljøpunkt Indre By & Christianshavn november 2025

Baggrund

Efter en henvendelse fra en borger i Indre By Lokaludvalg, om ønsket om røgfri offentlige udearealer, har Miljøpunkt Indre By & Christianshavn undersøgt muligheder og eksisterende erfaringer. Vi tager ikke initiativ til et selvstændigt projekt på nuværende tidspunkt, men præsenterer her et overblik over de veje, borgere, kommunen og lokale aktører kan gå, samt eksisterende materiale, som allerede peger fremad.

Hvorfor røgfri udearealer?

Røgfri udearealer skaber sundere rammer i byrummet og beskytter børn, unge og voksne mod tobaksforurenet luft og ultrafine partikler. Samtidig reduceres forureningen fra cigaret skodder og andre tobaksprodukter, der ofte ender som affald i byens parker, kanaler, kloakker og mellem brostenene. Skod indeholder plast og tungmetaller, som skader både mennesker, natur og dyreliv.

Derudover sender røgfri udearealer et tydeligt signal om, at rygning og børns opholdssteder ikke hører sammen – et vigtigt skridt for at styrke forebyggelse og adfærdsændring på en venlig, ikke-formanende måde.

Hvad gør Københavns Kommune allerede?

Kræftens Bekæmpelse har lavet en oversigt over røgfri udearealer i København som inkluderer:

- 125 kommunale legepladser
- Nogle kommunale idrætsanlæg (delvist røgfri)
- Nogle kommunale matrikler med bygninger tilknyttet (delvist røgfri)
- Nogle biblioteker
- Telia Parken (delvist røgfri)

Hvad gør andre kommuner?

Flere kommuner har allerede gjort dele af deres byrum røgfri og har mange zoner, som er helt eller delvis røgfri. Kræftens Bekæmpelse har lavet en oversigt over røgfri udearealer rundt i landet her: <https://www.cancer.dk/forebyg-kraeft/tobak-og-nikotin/roegfri-miljoer/udearealer/>

Ifølge KL's inspirationskatalog "Røgfri udearealer – hvor børn og unge færdes" er erfaringen på tværs af kommuner, at frivillighed, tydelig skiltning og venlig kommunikation virker bedre end egentlige forbud. I stedet for at vise et skilt med "Rygning forbudt" anvender mange kommuner skilte som "Velkommen til en røgfri legeplads" eller "Tak fordi du ikke ryger her". Det handler om at lede rygningen væk fra, snarere end at skabe konfrontation i byrummet.

Det er også en meget udbredt metode at vælge en type kategori af udearealer til forbud ad gange, og evt. prioritere arealtyper. Man kan starte der, hvor gevinsten er størst og logistikken er mere enkel:

1. Legepladser og skoleveje (byg videre på eksisterende erfaring: venlig henstilling, tydelig skiltning).
2. Indgange til idræts- og kulturhuse (med nudging: markér rygezoner væk fra flowet).
3. Busstoppesteder og transitområder.
4. Havnefronter og strande.

Eksisterende materiale og vejledninger

KL, Kræftens Bekæmpelse og Røgfri Fremtid har udarbejdet et inspirationskatalog for røgfri udearealer (2018), hvor fokus især er på områder, hvor børn og unge færdes. Kataloget beskriver både juridiske rammer, planlægningsspørgsmål og kommunikative greb:

- Brug venlige henstillinger frem for forbud (f.eks. "Velkommen til en røgfri legeplads").
Kombiner med nudging og skiltning, så rygere naturligt ledes væk fra opholdsområder.
- Involver teknik- og miljøforvaltning, kultur- og fritidsområdet samt skoler i planlægningen.
- Sørg for at fjerne askebægre på røgfri områder og vedligeholde skiltningen.

Hele kataloget findes her: [KL: Røgfri udearealer – hvor børn og unge færdes](#).

Mulige næste skridt

Følgende tiltag overvejes eller drøftes videre i relevante fora:

1. Dialog med Københavns Kommune:

- a. At skrive til kommunen om muligheden for at udvide eksisterende røgfri zoner eller etablere forsøgsområder (f.eks. parker, havneområder, badezoner, parkeringskældre eller byrum ved skoler).
- b. Evt. forslag pilotprojekter på mere kontroversielle arealer.
- c. Lokaludvalg kan evt. udpege 1–2 steder i bydelen, hvor de gerne vil teste "røgfri zone" i 3-6 måneder.
- d. Et samarbejde med Kræftens Bekæmpelse til sparring og formidling er oplagt.

2. Fokus på skod og miljø:

- a. Et muligt næste tema kan være skodforurening – både fra cigaretter og andre tobaksprodukter. Det kan kobles til Miljøpunktets eksisterende fokus på affald, mikroplast og bynatur. Et potentielt samarbejde kunne være med "Skodbevægelsen", der laver kreativ formidling og aktivisme om tobakkens miljøpåvirkning.

3. Involvering af erhvervsliv:

- a. Et eventuelt projekt kan være at kontakte restaurant Silberbauers Bistro, Jægersborggade på Nørrebro, som pt. er den eneste registrerede røgfri restaurant med udeservering. Hvad har været deres bevæggrund og hvad har det betydet at blive røgfri? Herefter kan man skrive ud til caféer og restauranter med udeservering (evt. i samarbejde med erhvervsorganisationer) og opfordre dem til at registrere eller frivilligt etablere røgfri udezoner.

4. Borgerinddragelse:

- a. Et borgermøde eller temadrøftelse kunne være en god ramme for at samle input til, hvordan lokale aktører ser på emnet og hvor der kunne startes pilotinitiativer.
- b. Invitér borgere til at dele små fortællinger, fotos eller korte videoer om "frisk luft i byen", "mit røgfri sted" eller "min yndlingsskodfri bæk".
- c. Beboerdrevne røgfri zoner i gårde mm.: Beboerforeninger og lignende kan selv beslutte at gøre fællesarealer (f.eks. legeplads, grillområde, opholdsbænke) røgfri ved frivillig aftale. Efterfølgende kan man overveje at dele erfaringer med kommunen, med henblik på skalering.

Der var på miljøgruppemødet den 19. november følgende supplerende input til notatet:

- *Røgfrie områder, jf. forslag fra Kræftens Bekæmpelse, som vi bør inddrage.*
- *Kommunen bør være røgfri på arbejdspladser, især hvor man kommer i kontakt med børn og unge. Det er ikke nok, at personale i børne- og ungdomsinstitutioner ryger uden for arbejdspladsen, det bør kun ske uden for arbejdstiden (Bent). Kunne følges op omkring legepladser?*
- *Kjeld har foreslået at kontakte Movia om stoppestederne om samme problem. Punktet er fokuseret på offentlige udearealer, men kunne inddrage udeservering.*
- *Mads Aarup har foreslået at række ud til virksomheder og få lavet et ikon, som kunne sættes op for at fortælle kunderne, at området er røgfrit.*

Om Miljøpunkt Indre By & Christianshavn - Vi arbejder for at skabe bedre livskvalitet og mere bæredygtige bydele, gennem indsatser og projekter, der skaber en grønnere by, med grønne gader, facader og baggårde, mere biodiversitet og vildere natur, mere ro, bedre udnyttelse af ressourcerne, mindre affald, mere bytte og genbrug, grøn mobilitet, bedre klima og forbrugsbaseret CO2-reduktion mv. Vi laver og rapporterer om vores projekter i byen, formidler og deler viden via hjemmeside, SoMe og nyhedsbreve. Vi debatterer, vejleder og viser muligheder for bæredygtig omstilling gennem konferencer, temamøder, arrangementer og byvandring i byen. Alt sammen med byens borgere, skoler, institutioner, lokaludvalg, foreninger, NGO'er, erhverv og studerende.

